

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta

3 kr. če se tiska 1 krat
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo. nebrankovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema upravništvo
administracija in ekspedicija na
Starem trgu št. 16

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Prva številka prihodnjega Slovencevega letnika izide v četrtek 3. januarja.

Klevetnikom Rusije.

IV.

12. aprila t. l. je bil razglašen manifest napovedujoč vojsko. Sedaj se je odvalil ruskemu narodu kamen od srca. Zavladala je vseobčna radost, a ne radost, kakoršno vzbuja hrepenjenje po maščevanju ali želja po pridobitvanju. Zapadni svet, motreč samo z gmotnim očesom in sodeč vse po sebi, je sicer podtikal in še podtika Rusiji ostudne namene. Der Schelm denkt von Andern, wie er selbst ist — sam po sebi druge sodi. Ruska vlada, pravijo, je nek šuntala balkanske Slovence k vstaji in podpihovala po agitatorjih tudi svoje ljudstvo, da je prosilo za vojsko in zakaj vse to? Jedinoto zato, da bi se carstvo pomnožilo s toliko in toliko prebivalci pa s toliko in toliko pokrajinami.

Manifest je vzbudil radost. Ta radost je bila tako sočutna, kakoršno more vneti le krščansko bratoljubje. Tu ni bilo nič prisiljenega, ker kaj je naravnejše, nego da se pravno nepokvarjen človek rad usmili svojega brata v stiskah in v sponah in mu hiti pomagati. Rusi so s tem navdušenjem izraževali le gorečo ljubezen do svojih soplemenikov — ljubezen, katero je popeval njihov slavni pesnik Homjakov že l. 1831. v „slovanskih orlih“:

Vspomnim: my rodnyje bratja,
Děti materi odnoj,

Bratjam — bratskija objatja,
K grudi (prsom) grud', ruka z rukoj!

Veselili so se Rusi, ker so videli, da je prišel trenutek, ko bodo mogli rešiti svoje stiskane brate, ki so že toliko let milo pogledovali na Rusijo, proseč jo pomoči. In zato je bila ta radost tudi splošna. Samo vlada se ni veselila, ker je vedela, da še ni dosti pripravljena za tako veliko podvzetje. Iz tega se razvidi, da ona ni delala po svoji tradicijski, naravno-osvojevalni politiki, kakor jej očitajo zagrizeni neprijatelji Slovanstva, ampak delala je ali bolje rečeno, vdala se je želji svojega naroda, ki je že toliko časa zahteval od nje odločen korak v prospeh nesrečne raje.

Ruski mušik in ruski učenjak sta radostno pozdravila vojsko. Nikdar se niso fantje tako veselili vojaškega nabora nego sedaj, dasiravno so čuli o raznih turških grozotah. Koliko se je oglasilo prostovoljcev ne samo v Peterburgu in Moskvi, ampak tudi po drugih krajih? Če se sme na Ruskem o strankah v zapadnem smislu govoriti, potem smemo reči, da so vse stranke jedine v želji po osvobojenju Jugoslovancev izpod turškega jarma, vse so jedine v tem, da se bo Rusija, če ne izpolni te svoje naloge, osramotila pred Evropo in pred samo seboj t. j. pred svojo vestjo, kakor pravi A. Košeljev v „Novem Vremenu.“ To jednodušje se potrjuje z ogromnimi gmotnimi žrtvami, o katerih čitamo vsak dan v ruskih listih, s popolno pripravljenostjo moških in ženskih streči bolnim in ranjenim, če je prav pri tem njihovo lastno življenje in zdravje v nevarnosti.

V dokaz temu, kako da so ruske ženske navdušene za sveto stvar, naj navedem samo to, kar je pisala neka moskovska plemkinja v „Mosk. Vedomostih“ odgovarjajoč knezu Meščerskemu, očitajočemu ruskim ženskam preveliko malomarnost v tem oziru. „V Moskvi — pravi ona gospa — ni teh izjem, kakoršne so morebiti v Peterburgu, ni ne jedne ženske, katerej koli stopnji v društvu bi pripadala, ni ne jedne kneginje, ne grofinje, katera bi v sedanjem trenutku ne bila pripravljena z vsemi močmi pomagati nesrečnim vojnim žrtvam, ni ne jedne, katera bi ne žrtvovala svojega prostega časa, truda in denarja v polajšanje osode ranjenim. Kdo je na čelu Rudečega križa, katerega delavnost se je razvila in se razvija v tako obširnih razmerah? Kdo je upravitelj moskovskih centralnih zalog, ki odpravljajo skoro vsak dan ogromne pošiljatve obema delujočima armadama? Kdo je predsednik človekoljubnega društva za oskrbovanje bolnih in ranjenih vojakov? Kdo deluje sedaj za napravo, ki bi imela preskrbljevati ozdravele vojake in sprejemati sirote? itd.“ To je tedaj v sedanjosti vojski delokrog ruskega ženstva. Koliko ruskih samarijank je pa tudi na bojiščih v lazaretih.

Ženska je podlaga družini in tedaj tudi državi. Zategadelj se ima Rusija nadejati slavne bodočnosti in pripadati mora že sedaj ruskemu narodu odlično mesto med družimi narodi.

„Turčija pa kot država ne zasluži nikakoršnega velikodušja. Skazati jej velikodušje, bila bi trdosrčnost. Turki kot posamne osebe imajo

Rusko niže duhovenstvo.

(Konec.)

V obče je stanje ruskega selskega duhovnika zelo bedno, da, poniževalno. On ima nad seboj jerobe ali odvetnike kakor deca, in paznike kakor spletkarji. Hoče-li imeti pridigo, mora predložiti koncept v ta namen postavljenemu nadzorniku, kateri je „zaupnik“ konzistorija, v kojem sede pogosto lakomni vradniki, katerim so srebrni rublji veliko bolj všeč nego zlata resnica. V tem slučaju se še dober in dostojen škof ne ubrani vplivu svojega kolegija. K temu pride še ta okolščina, da so kakor škofje tako tudi samostanski predstojniki, kateri štejejo vsa viša mesta v duhovskem oskrbništvu za svoj monopol, člani „črnega“ duhovenstva t. j. redovniki, kateri ne poznajo raznih potreb in bed selskega župnika. Ruski samostani imajo skoro vsi večje ali manje premoženje, kedar žive selski župniki večinoma v krutej revščini in zadregi. Včasih se zgodi, da župnik neče krstiti ali pokopati, dokler se mu ne plača. Tako dejanje se sicer ne more opravičiti ali razsvetliti se dá. Ruski seljak se drži trdno črke svojega veronauka in posebno cerkvenih obredov, vse svete reči imajo v nezmernej časti, vse razne poste, katerih je na

leto samo šest mesecev, spolnuje natanko, ali duhovniku, ki je navadno še revnej nego on, skazuje malo sočutja in važnosti in mu trga še te male davke, katere bi moral opravljati; da, on zapira še duri, če vidi, da se pop k njemu bliža.

Premnogi ruski duhovni so uže omikani, razsodni, imajo najlepše nazore, spolnujejo vestno svoje dolžnosti in odgojujejo prav dobro svoje otroke. Poprej so volile občine same svojega duhovnika; od dobe Petra Velikega pa duhovnike sami škofje odbirajo izmed duhovskih sinov. S tem načinom se je razvila nekaka duhovska kasta, ločena od vseh drugih družbinskih razredov, posebnega kraja, posebnih navad in teženj ali tendenc. Ta način se je vedel tako daleč, da je bilo kmalu duhovnikov in dijakonov preveč, in ta neprijazna razmera je rastla od leta do leta in iz tega je nastajal zmirom večji duhovenski proletarijat, kateri se je pomikal, kakor vsak drugi proletarijat, najraje v mesta ukljub vsem ukazom, kateri so prepovedovali duhovnikom zapuščati svoja stanovišča, in zraven tega se je skrbelo deloma za odstranjenje preobilnega števila duhovnikov s tem, da so bili vrščevani mej vojake. V Peterburgu, Moskvi in drugih

velikih mestih je bilo videti vsak dan novih kopic duhovnikov brez službe, kateri so se ponujali pri bogatih plemičih za domače duhovnike. Tu je nastal nekak trg za duhovnike, kateri so mešetarili z gospodskimi lokaji za službe, in dobro je bilo, da so le kam prišli, akoravno se jim ni dobro godilo.

Ali tudi tem duhovnikom, ki so doma ostali, se ni kaj prida godilo. Toliko so sicer imeli da jim ni bilo treba od glada mreti, ali kdor ni bil na državnem posestvu, temu so prizadevale privatne gosposke veliko težav. Delale so z njim tako kakor z družimi podložnimi. Prigodilo se je, da je dal neki plemič v zabavo svojih gostov in v lastno veselje potapljati popa v krutej zimi v gradski ribnjak; da, neki župnik, kateri se gredoč memo gosposke hiše ni ponižno odkril, je bil za kazen zaprt v sod in v sodu spuščen z brega dol do reke. Recimo, da so bile podobne grozovitosti le redke izjeme, ali gotovo je vendar, da je bil selski duhovnik dostikrat cilj raznih norčavosti mogočnega gospoda, proti kateremu ni bilo nikakoršnih pritožb, ker je kakor drugod tako tudi na Ruskem v poprejšnjih dobah veljal milostljivi gospod pri sodnji in vradu več nego deset navadnih ljudi.

pravico zahtevati, da se ravna ž njimi velikodušno, in ruska armada zadostuje tem tirjavam popolno. Z ruskimi vjetniki, ki so pali Turkom v roke, se dela „po turški“, to je, ali jih pobijajo ali pa pohablajo. S turškimi vjetniki pa ravna Rusi soglasno z vsemi tirjavami vojnih zakonov, vstanovljenih mej izobraženimi narodi. A kar se tiče visoke Porte in otomanske države, bilo bi velikodušje naravnost škoda za narodnosti, katere ona stiska.“

Te besede je napisal angleški zgodovinar Frimen in tiskane so bile po londonskih časnikih pred padom Plevne. One zadobivajo sedaj — pravi „Novoje Vremja“ — posebno pomembo. Te besede niso izraz šovinista ali zavojevca, se niso izlile pod vtisom udovoljenega in slavlajočega domovinskega čustva. To je mirno mnenje učenega, izgovorjeno v trenutku, ko se je povsod trepetalo in pričakovalo, kjer koli je turkoljubje ne samo v krvi mnogih vladnih oseb in gospodujoče plutokracije, temuč tudi v narodnej masi. Angleški učenjak govori, da Turrek, to je turški general in turški vojak, kot človeka imata pravico do velikodušja, katero se jim je tudi skazovalo. Osman paša je prejel celó svojo sabljo nazaj v nagrado za svojo osobno hrabrost in domoljubje. Začenši s carjem so postopali vsi ž njim z nenavadnim zanimanjem in dvorljivostjo. A velikodušno ravnanje z osebo turškega vojaka ali turškega generala nikakor ne veže k velikodušju glede turške vlade. Popolno nasprotno, velikodušje bi se v poslednjem slučaju nikakor ne vjemalo z nalogo vojne, ampak bi si oporekalo in grozilo z žalostnim zamotanjem v prihodnje. Skazovati milost tlačiteljem bi se reklo žaliti tlačene. To je tako naravno, tako človeško, da se moramo čuditi, če se še sedaj kje razlegajo glasovi na korist obranjenja turškega gospodstva nad izhodnimi kristijani, bodi si v tej ali onaj podobi. Turška Porta naj gospoduje nad Turki in čas je, da napoči za izhodne kristjane doba neodvisnosti in svobode.

Sami dogodki silijo Ruse h končnemu razrešenju izhodnega vprašanja, k polnemu osvobojenju podjarmljenih narodov. Pod njihovim vplivom se je zgodila nepričakovana premena v nazorih vladnih. Celo grof Andrassy je postal precej vnet prijatelj Slovanstva. „Jaz nikakor ne mislim — je rekel svojim bratom

Madjarom — potegovati se za dosedanje stanje v Turčiji in upotrebovati moči države v dosego namenov, v katerih pravičnost in dosegljivost ne veruje ne jeden državnik v Evropi in tudi v samej Turčiji ne.“ Nepravičnost in nemogoče je ohraniti turške razmere v Evropi — to je spoznanje vladnega moža, ki je dolgo veroval, da je Turčija sposobna preroditi se pod gospodstvom Porte. Gotovo še ni ponosil svojih črevljev od tačas, ko je trdil ravno protivno. Kaj pomeni logika dogodkov: vse iluzije so končno razbite. Po neovrgljivej volji osode se je zadača prestrojenja balkanskega polostrova naložila Rusiji in od njenih moči in sposobnosti, od njenega znanja in trdnosti je odvisno, se bo li spolnila ta naloga ali na polovico, ali pa tako, da bi se postavila trajalna osnova blagostanju in razcvetu po njej osvobojenih narodov. Naj se evropski vladni možje sramujejo svoje kratkovidnosti in naj se dajo pod učiti pri mladem, velikodušnem, ravno kar živeti začensem ruskem narodu.

Nikar naj pa ne pričakujejo, da bi se to velikodušje razprostrlo do pozabljenja svojih lastnih interesov, do slabosti — zaslišati blagovoljno pohvalo iz ust Evropca za svoja prizadevanja in predati v njegove „zavedne“ roke rešenje vprašanja.... S—n.

0 novinarstvu.

V.

Da morajo tudi katoliški časopisi prinašati novice, domače prigodke in druge malenkosti, ki so semtertje prav zanimive, pa tudi podučljive, nihče ne taji. Le nekoliko besed še o važnosti dopisov! Poročila iz krajev, kamor zahaja časnik, pa tudi sicer izvirna poročila iz oddaljenih krajev, so res pomenljiva. Ona so mikavna ne samo za bralce dotičnega kraja, ampak za vse bralce, ker donajajo mnogo zanimivih novic, pa dopisi kažejo tudi praktično, kar se razgovarja v večjih člankih, urijo v razsojevanji konkretnih dogodkov, temeljito zavračajo obrekovanja sovražnih listov iz dotičnih krajev, poročajo o ondodnih razmerah, hvalijo dobre katoličane, grajajo liberalni in nemčurski svet. Oni so kakor posamni stavki, iz katerih se nabira večji sostavek, so konkretni, dogodki, na ktere se sklicujejo vodni članki; kažejo razširjevanje pravega duha med ljudstvom, odkrivajo sovražno vplivanje. Da so toraj zelo pomenljivi, pač ne bo tajil nihče.

Podlistek slednjič ni tako omejen; sme donášati različne stvari, samo da so v resnici pomenljive za bralce in v pravi razmeri z njihovimi zmožnostmi. Natančni popisi malo zanimivih in nekoristnih reči, čisto vednostne obravnave, važne le za strokovnjake, to in enako ni primerno v ta namen.

Tako sem v posamnem spregovoril nekoliko o vsebini slovenskih katoliških novin; seveda preminja se marsikaj po okoliščinah, a poglavitno obdrži veljavo. O obliki naj opomnim le, da bodi po moči olikana, da bodo dobre misli imele tudi lepo opravo. Vse obravnavanje bodi primerno bralcem dotičnega lista, kajti slab časnik, ki se ne ozira na razumnost in potrebe pa želje naročnikov, ampak donáša, kar je večini dobro znano ali pa neumevno in nezanimivo. Ker je večidel namen naših listov, da služijo tudi prostemu ljudstvu, morajo biti tudi po obliki narodni, vzeti iz narodnega govora, primerni njegovi umnosti. Seveda napaka bi bila, ko bi premalo zaupali umnosti ljudstva, vsaj ono je bistre glave, jasnega razuma, kterege še ni trlo s praznimi pravili po šolah, dobro razumejo tudi priprosti

bralci marsikako precej težavno reč, da je le v gladkem jeziku, logično vrejena in primerna splošnem razumu. Če ravno ktere reči kdo ne razume, vsaj lahko popraša, in kadar se privadi branja, pridobi si tudi pravo razumljenje.

O vseh teh rečeh dalo bi se še mnogo napisati, a najvažneje sem omenil. Da našim listom v teh obzirih manjka še marsikaj, kdo bo to tajil, a kdo je tega kriv? Zadnja članka od negativnih in pozitivnih dolžnostih katoličanov do novinarstva bodeta nam odgovorila na to vprašanje. Ko bi vsakdo vestno storil svojo dolžnost, bi ono lahko prekosilo marsiktero ptuje novinarstvo in storilo mnogo več v prid vere in pravo korist naroda samega.

Z bojišča.

Ruska armada v Bulgariji, ki je izvršujoč posel pomirovanja in osvobodjenja že dosedaj toliko prestala po sovražniku in po slabem vremenu ter pomanjkanji podstrešja, pa se v vseh okoliščinah pokazala v najlepšem svitu vztrajnosti, hrabrosti in brez pogojne pokorščine, ta vojna se napravlja na novo težavno pot — čez Balkan. Debel sneg leži sedaj po balkanskih planinah; oster veter piha čez skalovje in pod težo snega zdihajoče gozde. Steze so zametene in pota so nevarna, ker sneženo pregrinjalo zakriva grozovite prepade. Na vrhu balkanskih prelazov stoje močno vtrjene turške ograde, v katerih preže Turki na prihajajoče Ruse. Ruski vojak pa se mraza ne vstraši; on se ne vstraši nobene težave, kar že lahko posnamemo iz poročila Gurkovega oddelka, kjer so ruski vojaki na rokah nosili topove na visoke hribe, kamor nobene poti ni bilo, ter so tako Turke iznenadili, in jih pregnali. Kolikor težav tedaj tudi čaka rusko armado pri prehodu čez Balkan, ni se bati, da bi ne izvršili tudi te naloge do popolne zadovoljnosti.

Pač bo še tekla kri na visokih planinah, ter snežno belo odejo rudeče pobarvala, pač bo še gromel grom topov med sivim skalovjem balkanskim, tam kjer gnjezdijo sokoli, in kjer so iskali zavetja od nekdanj bulgarski hrabri sinovi, sokoli jugoslovanske svobode, ki so oprti na veličastni Balkan strašili turške tlačitelje v dolini, — pa sedaj bo Balkan slišal konečni zmagovalni ura — klic ruskih vojakov, potem pa bo azijska druhal slednjič vržena doli proti južnemu obnožji, in zmagoviti severni junaki se bodo kakor plaz valili doli v rožne doline južne Bulgarije, kjer pihljajo že južni vetrovi, kjer vrtne rože na prostem rastejo in naj zlahtnejša trta obrodi.

Tamkaj že uspešno kroti južna sapa zimske strahove, in bradati kozak od tihega Dona ali od matuške Volge užival bo začudenjem mili zrak slovanskega juga. Pa novi boji ga čakajo tudi tam: Turčija bo vse svoje moči napela, da se ubrani smrtuega vdarca, ki jej preti z ujetjem Drina in Carigrada; še enkrat se bodo razljuteni Osmani s fanatičnim ognjem vrgli ledeno-hrabrim severnim sinovom nasproti, da ali zmagajo, ali pa v boju slavno padejo. Osoda velikega carstva turškega se ima odločiti na polji Drinopeljskem, in ker Turki vedo, da bo ta bitka imela veljavo za stoletja, če ne za vselej, toraj bodo poskusili vse, da se silovitemu napadu ubranijo. Toda glavna turška sila je že zdrobljena, najboljši vojaki so ali mrtvi ali pa vjeti, in kar visoka Porta sedaj vojaka še nabere, so le pobirki, kojim noben fanitizem telesne moči in vojaške izurjenosti nadomestiti ne more. Z veselo nado smemo toraj srečnega izida pričakovati. Spodobno pa je, da se mi, ki za gorko pečjo se-

dimo, ter se veselimo sadov in nasledkov ruske požrtvovalnosti, spominjamo hvaležno velikih težav, ki jih ima ruska armada prestati, težav, ki jih jim prizadeva fanatični sovražnik, ob enem pa tudi mraz in glad, slaba pota in budenje, straženje po dnevi in po noči, ob lepem in slabem vremenu. Vedimo hvalo možakom, ki so si toliko trpljenja naložili iz slovanskega bratoljubja in iz krščanske usmiljenosti. Dokler bo jugoslovanski narod na svetu bival, ne bode izumrl spomin cara osvoboditelja, spomin hrabrega naroda ruskega, brez katerega bi za Jugoslovane ne bilo rešitve; kajti le predobro vidimo, da drugi narodi nemajo srca zanje, in da bi jih skoraj raje v prejšnjo sužnost nazaj pahnili, nego pa odrešili jih iz nje.

Še nekaj krepkih vdarcev, in delo osvobodjenja bo dovršeno na slavo rusko in na blagor vsem Slavjanom. Bog živi hrabro vojno rusko!

Novih poročil z bojišča je prav malo. Turki so se začeli umikati nazaj čez Balkan, da branijo Drin in Carigrad. Tudi v Sofiji so najbrže ostala le mala posadka.

Srbi so po hudem boji vzeli Kuršumlje, ktero je branilo 400 nizamov in 2000 Arnavtov. Na srbski strani so bili 3 batalijoni z odličnim topništvom. Večkrat so se bili spopadli kar z rokami, naposled so popustili Turki šance ter pobegnili v največem neredu, popustivši streljivo, orožje in konje. Srbov je bilo ubitih 15, ranjenih 40. Turki so imeli več sto mrtvih in ranjenih. Sedaj Srbi oblegajo že Niš, Rumunci pa so poseli Arsel-palauko in zaje-majo Vidin. Kakor se iz Bogota poroča, nastal je v Bulgariji tako silen mraz, da nekteri vjeti Turki kar mro, ne da bi se jim moglo pomagati. Veliki knez Nikolaj je srbskemu knezu čestital, da je njegova vojna tako slavno pričela vojsko s Turki. Srbska vlada hoče neki objaviti nekaj pisem v dokaz, da je turška vlada že več kakor dva meseca na skrivnem rovala zoper rodbino Obronovičev.

Turški sultan želi skleniti mir in se je obrnil do Nemčije, da bi ona posredovala med njim in ruskim carom. Pa Nemčija je to ponudbo zavrgla sklicevaje se na svojo nevtralnost. Turčija se vsled tega ne bo obrnila do nobene vlade več, ampak bo neposredno obravnavala z Rusijo.

V Baru se je zopet ustavila neka turška ladija, ki je streljala na Črnogorce in 3 ubila 12 jih pa ranila. Tega pa ni mogla zabraniti, da bi ne bili Črnogorci na suho spravili streljiva, ki ga potrebujejo za turške pri Nikšićih osvojene topove. 25. t. m. so prijeli Črnogorci turško vojsko med Bojano in Ulčinjo ter jo potolkli in vjeli mnogo Turkov, ter dobili veliko živeža in 2 zastavi. V ulčinjskem pristanišču so Črnogorci s topovi zapalili dve turški ladiji in vzeli eno zastavo.

Vstanjiki na Kreti bodo sklicali ljudski tabor, da postavijo začasno vlado.

V Larisi na Grškem pričelo se je rogoviljenje.

Pri Erzerumu so hoteli turški konjiki zavrniti Ruse, pa so morali pred njimi bežati.

Iz Aleksandrije je zopet 3000 egiptovskih (?) vojakov odšlo v Carigrad.

Pri Arsel-palanki so Rumunski ulani oteli telu turški transport in ubili 26 Turkov, 18 jih pa vjeli. V Jovančifiliku in Soluniku imajo prav slabe turške posadke. Pri Plevni je bilo vjetih 44.000 Turkov. Iz Bergovca je 21. t. m. odšla ruska posadka proti Belgradčiku ter se je zedinila s Srbi. Dva švadrona konjikov pa sta odšla prek Čiprovca in Čuprije proti Pi-

rotu. Ruski parnik „Rusija“ je pri Tenderaliji vjel turško ladijo Mersina s 710 anatolskimi vojaki ter jo pripeljal v Sevastopolj.

V Carigrad so po naznanilu princa Reussa pripeljali enega vjetega ruskega polkovnika in več častnikov.

Avstrijski konzul v Belem gradu, knez Wrede je v imenu svoje vlade oporekal vojevanju srbskemu, ki bi nasprotovalo avstrijskim koristam, kaker n. pr. v Bosni in Hercegovini. Srbska vlada je odgovorila, da ima načelnik drinske armade povelje opustiti vse napade proti Bosni.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 28. decembra.

Med Avstrijo in Italijo so razmere čedalje bolj napete. Lahki tako nesramno preže na Trst in južne Tirole, da je začelo to predsedati tudi bladnokrvnim našim državljanom. „N. fr. Presse“ je vedela celo povedati, da bode Avstrija napela svoje žile in Lahom skušala vzeti nazaj Benečansko kraljestvo, če Italija ne bode odjenjala vznemirjati avstrijskih Lahov. Nekteri listi so tej novici sicer oporekali, pa omenjeni list trdi, da je istina, kar je pisal. — Srbski agent Kristič je došel te dni na Dunaj.

Ogerski minister Tisza je bil te dni na Dunaji, da bi vnanjega ministra pregovoril potegniti se za Turčijo in posredovati pri sklepanju miru. Pa Andrassy je neki rekel, da Avstrija za Turčijo po nobeni ceni ne more nič storiti. Tisza, pravijo, je šel na Dunaj, ker mu je madjarska stranka žugala, da odpade od njega, če se ne potegne za Turčijo.

Vnanje države.

Srbski knez je dobil od slovanskega društva v Moskvi čestitko, v kateri se trdi, da Srbija svoje krvi ne bo zastonj dvakrat prelivala za sveto reč.

Rusija hoče Besarabijo obdržati, da bode uničila zadnje določbe pariške pogodbe.

Angleška vlada si na vso moč prizadeva, da bi pri zadregi, v kateri se nahaja Turčija, kaj pridobila. Govori se, da ji bode Turčija za 60 milj. gld. prepustila otok Kreta, po katerem se Angležem že davno sline cedé.

Izvirni dopisi.

Iz Krke. Nekdo piše v listu št. 142 „Slovenca“ iz Krke o žalostnih razmerah med očetom in sinom. Jaz si v dolžnost štejem objaviti, da dopisnik ni iz Krke, oče — ali kakor ga že hoče kdo imenovati, tudi ni iz Krške fare, le sin, katerega oče tako grdo tare, nekaj časa tu na Krki prebiva. Naj dopisnik ne grdi občin, ktere niso prizadete, ali pa naj imenuje naravnost vse po imenu, da ne bo kdo po krivem sojen. (Po našem mnenju občina z omenjenim dopisom ni bila prav nič zadeta. Vred.)

Iz Cerklj 21. decembra. (Slavnost zaradi osvojitve Plevne.) Ne samo po mestih, temveč tudi po deželi se veselje in radujejo nad zmagami naših severnih slovanskih bratov Rusov v borbi zoper dušmanina našega, Turčina, nekateri očitno v javnih prostorih s kresovi, veselnicami in družimi zabavami te vrste, drugi zopet, kakor po mestih, veselijo se v privatnih shodih. Pri takih okoliščinah tudi Cerkljan zaostati ne more. Kakor za vsako znamenito reč je on vzlasti za narodni napredek in v tej dobi oprostivnega boja posebno za otete pod težkim jarmom krvoločnega Turčina zdihovajočega brata Ju-

goslovana vnet. Zato je tudi padec Plevne priprosti Cerkljan sprejel z velikim veseljem. Zavoljo tega zbrala se je 20. t. m. ponosna družba v sobah vrlega narodnjaka ter z duševnimi govori pri banketu slavila zmago Rusko pri Plevni. Po nazdravu dobrodejnika sledila je pri kaplici ogrevajočega „rizlingerja“ napitnica na napitnico: Presvitljemu cesarju našemu, kot zavezniku in prijatelju cara Ruskega, caru in zmagonosnej njegovi vojni, knezu Karolu, vojskovodjem Skobelevu in Gurku, Nikolu Črnogorskemu in njegovim hrabrim sokolom, — da čuli ste se tudi imeni Peko Pavlovič in Lazar Sočica, kot začetnikov vstaje, iz koje se je izcimila sedanja rešivna Rusko-Turška vojska. Pad Karza v Aziji in Plevne v Evropi vzbujajo uboge tlačene Bulgare in žnjimi vstale Jugoslovane k novemu srečnejšemu življenju, otel njih je — nadejam se — za vselej smrtnemu sovragu Slavjanstva, zdrobil robske verige ter zapečatil osodo Turka. —

Po živem nazdravu občne svobode, vzajemnosti in tem sledeče enkratne gotove nadvlade plemena slavjanskega nad krvoločnimi dušmanini ločila se je v popolnem zadovoljena družba Cerkljanskega „štaba“ že pozno v noči. Čast in slava slavnim junakom, ki so pribojevali slavno zmago, ter priborili s svojo srčno krvjo svobodo Slavjanom, pa še vedno doni iz naših grl v zvezi s presrečno željo: „Naprej vsi slavjanski bojniki na strani zmagonosnih orlov carskega osvoboditelja upajoč na vsegamogočnega Boga, branitelja pravice! Naprej za osvoboditev, jugoslovanske domovine! Bog!“

Cerkljan.

Domače novice.

V Ljubljani 29. decembra.

(Veleč. knezu in škofu dr. Pogačarju) se je 27. t. m. poklonila ljubljanska duhovščina, da jim je čestitala k odlikovanju in k novemu letu.

(Šole) više in niže praznujejo vsled ministerskega določila l. 1875 od dne pred Božičem do novega leta, ker sicer v prvem tečaju od sredi septembra do sredi februarja po novi razredbi nimajo nobenga zdatnega oddihljeja.

(V slovenskem gledališču) se je igra „Na kmetih“ v nedeljo zvečer v besedi in petji prav dobro izvršila.

(Katoliška rokodelska družba) napravi 1. januarja svojo božičnico, za rokodelske učence pa se bode enaka veselica obhajala 6. januarja ali v praznik sv. 3 kraljev.

(Seje mestnega odbora 27. t. m.) se je z županom vdeležilo 21 odbornikov. Pobiranje mestnih dohodkov se je prepustilo g. Leop. Schwarzu za 45.000 gld. — Potrdi se mestni proračun za prihodnje leto. Rednih dohodkov bo 132.499 gld., izvanrednih pa 1368 gld., skupaj 133.867 gld. Redni stroški bodo znašali 110.926 gld., izvanredni pa 25.024 gld., skupaj 135.950 gld., tedaj bode koncem leta primanjkovalo 2083 gld. Tudi proračun občinskega ustanovnega in meščanskega zaklada se po načrtu denarnega odseka potrdita brez premembe.

(G. Benjamin Posaner), finančni vodja, pride za dvornega svetovalca in deželnega finančnega vodja v Inšpruk na Tirolskem, višji finančni svetovalec Alojzij Krist (Christ) pa pride od onod za finančnega vodja v Ljubljano.

(Štantnine od živine), ki se bo pripeljala na ljubljanske sejme, se bo od novega leta naprej pobiralo po 6 kr.; dozda je znašala 5 kr.

(G. Ferdinand Pevec) z novim letom odloži odgovorno vredništvo in izdavanje „Slo-

venca", ktero po dogovoru z njim in z dovoljenjem c. k. deželne vlade prevzame g. Filip Haderlap, bivši telegrafski vradnik na Tirolskem in spreten pisatelj slovenski. Ko se je „Slovenec“ po žrtvovalnosti slovenske duhovščine l. 1873 vstanovil, prevzel je g. Pevec radovoljno odgovorno vredništvo in izdavanje novega lista, dasi so bile okoliščine temu početju silno neugodne. V ta namen nabrani darovi so bili pičli ter so shajali komaj za pričetek; list se je moral naslanjati le na svoje naročnike. Vsled nesrečnega bratovskega prepira imel je list na ene strani veliko srditih nasprotnikov, ki so se mu na vso moč posmehovali in njegovo vredništvo psovali itd., na druge strani pa mu je pretila ostra cenzura, ki je tolikrat segla po novem listu in ga zapечатila, da je bil „Slovenec“ med vsemi slovenskimi listi primeroma največkrat konfisciran. Vse to pa g. Peveca ni prav nič motilo ali strašilo; imel je pred očmi edino le vzvišeni namen, ktere ga si je „Slovenec“ stavil, ne zmenivši se ne za psovke, ki so od vseh strani nanj letele, ne za pogoste konfiskacije, ker je bil za trdno prepričan, da pravična reč naposled mora zmagati. To se je v enem oziru res tudi že zgodilo. „Slovenec“ si je v štirih letih svojega obstanka pridobil spoštovanje in priznanje tudi pri nasprotnikih, postal je pri slovenskem občinstvu priljubljen, in premnogi, ki bero razne slovenske liste ter zamorejo soditi o njih, dali so mu spricalo, da se sme glede tehtnih člankov meriti z vsakim slovenskim listom. Glede cenzure pa ni bil tako srečen in g. Pevec je bil velikokrat pozvan k tiskovni sodnji k zagovoru. Pa tudi to ga ni oplašilo. Neprestrašeno je pri vsaki taki priliki zagovarjal list in s tem dosegel, da se je nekaj preiskav ustavilo. Enkrat pa je bil obsojen na teden zapora in 300 gld. kavcijske zgube in enkrat na 10 gld. globe. Nedavno se je moral celo pred porotniki zagovarjati, ki pa na njem niso našli tiste krivice, ktere ga je dolžila obtožba. G. Pevec je tedaj dejansko pokazal, da je pripravljen za blagor od njega izdavanega lista in načel njegovih, žrtvovati vse, celo prostost svojo, ki je vsakemu človeku med vsim najdražja in najljubša. Da bi mu njegovo zdravje dopuščalo, ostal bi še dalje pri vredništvu „Slovenca“ in list kakor doslej vsestransko podpiral in zagovarjal, ker mu pa njegova bolehavost ne pripušča živeti v vednih skrbih in vznemirjevanju, ki ga v sedanjem času prizadeva vredovanje političnega lista, ker se o nobeni številki zanesljivo ne ve, bo li našla milost pred ostro cenzuro državnega pravdnštva ali ne, odloži z današnjim listom odgovorno vredništvo in izdavanje „Slovenca“, ktere ga je obljubil pa tudi v prihodnje po svoji moči podpirati in pospeševati njegove blage namene. Zarad obilnega truda in brezštevilnih žrtev, ki jih je imel skoz polpeto leto, in zarad vdanosti njegove za pravično domačo reč, g. Pevec pač tedaj zasluži, da mu s temi vrsticami kot začetniku „Slovenca“ v listu postavimo mal spominek in mu obžalovaje, da odstopi, javno izrečemo najiskrenejšo zahvalo za njegov obilni trud in za nesebično požrtvovalnost. G. dopisnike, ki so svoje spise velikokrat pošiljali naravnost g. Pevcu, prosimo, da naj jih blagovoljno adresirajo „na vredništvo Slovenca v Ljubljani“ brez kakega posebnega pridevka, naročnina pa naj se brezizjemno pošilja „opravništvu Slovenca v Ljubljani na Starem trgu št. 16.“

(Program veselice) na Silvestrov večer v čitalnici, je prav zanimiv. Vstop za ude je prost, neudje plačajo 50 kr. Začetek ob 1/2 8 uri zvečer.

Razne reči.

— † Jakob Blaznik. V Hrenovicah na Notranjskem je sv. Šefana dan zjutraj po budem pa voljnem trpljenji umrl g. župnik Jakob Blaznik. Rojen v Selcih l. 1831 je za mašnika posvečen l. 1854 služil najprej v Hrenovicah za zgodnjika, nato v Moravčah, potem spet v Hrenovicah za pomočnika, farnega oskrbnika in naposled za farmana ali župnika. Bodi vsem znancem in prijateljem v pobožni spominj priporočen. R. I. P.!

— Zabavnik „Deutscher Haus-schatz“ prišla sta ravno kar na svetlo 3. in 4. snopič, ki zopet jasno pričata, da hvala, ki smo jo o tem zabavniku enkrat že izrekli, ni bila pretirana. Pesmi, romani, povesti in kratkočasnice so pisane v uravnem katoliškem duhu, ob enem pa v gladkem jeziku in zanimivi razstavi. V svojih zgodovinskih poizvirnikih spisanih obravnah pojasnjuje napake in presodke, ki so se vrinile v zgodovino, z živopisi pa nam predstavlja velike in izvrstne osebe v zgled in posnemanje. Tudi v njem nahajamo spise o najnovejših znajdbah, o novostih v vedah, umetnji, obrtnji, gospodarstvu, kupčiji itd. Jako zanimiva so tudi poročila o sedanji rusko-turški vojski pojasnena z izvrstnimi podobami in zemljevidi z bojišča. Svoje sodelavce ima v vsih delih sveta in v najglavnejših mestih evropskih. Mnogo škofij ga je svojim vernikom priporočilo, in katoliški časniki so polni hvale o njem. Vsako leto izide 18 snopičev po 24 kr., po vrhu dobe naročniki še izvrstno oljnato podobo: „Spijoče dete“ proti doplačilu 72 kr. Naročiti se zamore pri vsih knjigarjih, ali pa tudi naravnost po pošti.

Umrli so:

Od 19. do 26. decembra: Urša Gostinčar, gostinja 63 l., za srčno napako. Franc Kump, čevljar 36 l., za sušico. Jožef Vidmar, del. 35 l.,

za vodenico. Karolina Anders, gledališnega igralca o., 4 m., za kozami. Janez Zupančič, zid. mojstra o., 1 l., za vtriplj. pljuč. Marija Kranje, gost. h. 22 l., za jetiko. Marija Tickel, gostinja 77 l., za sušico. Valentin Zupan, zasebnik 57 l., za vtriplj. pljuč. Marija Bogataj, gostinja 70 l., za mrtuom. Avrelja Peterman, višji. živ. zdravnik h. 6 1/2 l., za davico. Helena Fajdiga, gostinja 58 l., za jetiko. Janez Kafov, zasebnik 74 l., za vodenico. Ana Majer, šivilja 54 l., za srčno vodenico. Magdalena Kunčič, čevljarski o. 2 2/3 l., za vodenico. Marija Schaffenrath, mešč. v. 80 let, za protinom.

Vabilo na naročbo „ZVONA“.

Opravništvo „Zvona“ vabi najljudneje slovensko občinstvo na naročbo lepoznavskega lista „Zvona“ za prihodnje leto 1878. Še svojo mnogoštevilno dosedanje udeležbo je pokazalo naše slavno občinstvo, da je popolnoma umelo veliki pomen in vzvišeno nalogo, katero izvršuje „Zvon“ v slovenskem slovstvu. „Zvon“ bode dobil prihodnje leto nekoliko več obliko in bo tudi prinašal prvi dan vsakega meseca po eno izvirno sliko; „Zvon“ bo tedaj prvi slovenski list, ki bo prinašal slike in redno samo izvirne slike, proizvode naše domače slovenske umetnosti. Te slike bodo posebej „Zvonu“ pridejane kot „priloge“ in se bode za nje plačevalo 1 gld. na leto; zato je tudi naročnina dvojna:

Brez priloge za vse leto 4 gld., — kr.
za pol leta 2 „ —

S prilogami za vse leto 5 „ —
(3) za pol leta 2 gld. 50 „

Vsak naročnik naj tedaj izrečeno pove, ali želi prejemati samo „Zvon“ brez priloge ali s prilogami.

Naročnina naj se pošilja z naslovom:

Redaction des „Zvon“, Wien, Währing,
Zellerhof 6.

Opravništvo „Zvona.“

Einladung zur Pränumeration

auf die

Linzer theolog.-praktische Quartalschrift, Jahrgang XXXI, 1878.

Von dieser Zeitschrift, welche durch ihre praktische Richtung ein instruktives Organ für die hochwürdigen Herren Seelsorger ist, erscheint jedes Vierteljahr ein Heft von 10–11 Druckbogen in Oktav mit schöner Ausstattung. In vielen Diözesen Oesterreich-Ungarns, in Deutschland und der Schweiz erfreut sie sich einer sehr namhaften Verbreitung und die meisten hochwürdigsten Ordinarie haben sich bestimmt gefunden, sie in der anerkanntesten Weise zu empfehlen. Hervorragende Kräfte, unter denen nicht wenige einen bedeutenden Ruf in der literarischen Welt genießen, unterstützen sie durch ihre Mitwirkung.

Ständige Rubriken der Zeitschrift sind: 1. Theologisch-praktische Aufsätze, wozin auch die Besprechung kirchlicher und sozialer Zeitfragen zählt. 2. Pastoralfragen und Fälle deren jedes Heft eine reichliche Fülle mit gründlicher Ausführung enthält. 3. Neueste Entscheidungen des hl. Stuhles. 4. Recensionen neuerer literarischer Produkte. 5. Zeitläufe, welche eine vollständige Rundschau über die kirchliche Bewegung geben. 6. Miscellanea, welche wichtige Nachrichten und amtliche Erlasse, die das kirchliche Gebiet betreffen, mittheilen.

Man pränumerirt am einfachsten mit Postanweisung unter der Adresse:

„An die Redaktion der Quartalschrift in Linz, Harrachstrasse Nr. 9.“

Auch alle Postämter des Auslandes und alle Buchhandlungen nehmen Bestellungen an.

Der Preis für den Jahrgang ist mit direkter Zusendung durch die Post von Seite der Redaktion an den Herrn Abnehmer 3 fl. 50 kr. österr. Währung. Auch im Wege des Buchhandels kostet die Zeitschrift 3 fl. 50 kr.

Ergebenst

(2)

die Direction.